

Salvaguardar l'art rupestre

Es projecta un parc cultural al barranc de la Valltorta

Josep P. BROCH

La protecció física i jurídica del Barranc de la Valltorta ha provocat una forta polèmica en les tres poblacions afectades: Tírig, Albocàsser i les Coves de Vinromà. La Conselleria de Cultura, especialistes en art rupestre i estudiosos defensen una protecció integral de l'espai que la Unesco ha considerat un dels més bells i importants vestigis del pre-paleolític i l'epipaleolític. Es tracta d'un paratge encara poc conegut, amb pintures rupestres descobertes el 1917 i estudiat des del primer moment per l'equip del prehistoriador alemany Hug Obermaier. Al llarg del segle ha estat víctima de robatoris, espolis i una progressiva degradació.

La polèmica ha sorgit després que la Conselleria de Cultura fes públic

El barranc de la Valltorta, vist des de la Cova del Civil

/ J. P. Broch

l'avantprojecte per a la protecció del barranc. Entre els llauradors i els ramaders de la zona va córrer el rumor que les pretensions de Cultura s'enfrontarien amb els seus interessos, com ara les noves tècniques a les explotacions agràries, la caça o la utilització del sòl. Reunions i assemblees en les distintes poblacions han posat de manifest que s'ha intentat una campanya de desinformació.

Però l'oposició més ferma ha sorgit en contra de la declaració de «parc cultural», una nova forma jurídica recomanada per la secció cultural de les Nacions Unides. Aquesta comprén la protecció directa del monument i es fa també extensió al paratge natural, que en la Valltorta suposa una riquíssima flora autòctona i una fauna interessant, encara que molt degradada.

Divulgació

Els responsables del projecte assenyalen com un dels objectius prioritaris divulgar la importància de la zona i el caràcter didàc-

Escola Vaixell

Jardí d'infància Pre-escolar EGB

- Curset especial al mes de juliol.
- Places limitades.

MATRÍCULA oberta

Xops, 3
(per Ctra. Riba-roja)
L'ELIANA
Telèfon 274 02 44

tic que ha de tenir qualsevol actuació sobre el patrimoni històric i artístic. Ramon Vinas, especialista en art rupestre que ha estudiat paratges d'Àfrica, Amèrica i Europa, ha manifestat que la protecció de la Valltorta ha de ser similar a la ja practicada a algunes zones d'Europa, i inclús en un important enclavament de Tasilli, al Sahara. Ja el llibre *La Valltorta*, dirigit per Vinas, assenyala la necessitat de preservar-la de la degradació, mitjançant la creació de parcs protegits. En el pròleg, el director del Museu Arqueològic Nacional, Eduard Ripoll, estimula aquestes iniciatives.

La creació d'un museu i la difusió de la cultura prehistòrica són actuacions concretes a l'avantprojecte preparat per Cultura. És part de la infraestructura necessària per a donar a la Valltorta una dimensió més enllà de la pura protecció material dels 17 abrics distribuïts pel barranc. Un altre aspecte important —que assenyalava el cap del Servei Territorial de Cultura a Castelló, Joan Binimelis—, és la re-

Ramon Vinas explica les característiques del abric a una delegació de la Unesco / Broch

cuperació de la flora i la fauna, amb el repoblament del bosc mediterrani i dels animals propis de la zona, com ara el porc senglar o la cabra. Els animals —en una situació de semilibertat— i la flora recuperada ajudarien a recompondre l'aspecte original del paratge.

Això ha estat especialment utilitzat pels qui s'oposen al projecte. S'ha afirmat que les bèsties acabarien amb els cultius (secà de muntanya) i que les pre-

tensions de l'administració arribaven fins a voler expropiar forçosament les terres afectades pel tercer grau de protecció —el més lleu—.

Quant a la caça, els veïns també han manifestat la seua preocupació. Es considera el barranc com un bon punt per a la pràctica d'aquest esport, encara que la gran quantitat de llicències ha minvat la reproducció animal. En aquest sentit, l'existència del parc pot ser un benefici

a curt termini per a la caça, ja que les espècies tindran un bon lloc on reproduir-se i viure durant el temps de veda.

Projecte ambiciós

L'avantprojecte elaborat és, si més no, ambiciós. I això ha estat justificat per la necessitat que cal emprendre urgentment la protecció de les pintures. Ja posats —manifesten els autors del projecte—, cal arribar a uns nivells òptims. Sobre el paper s'han dissenyat nous accessos al barranc, un edifici-museu, un restaurant, una cafeteria i uns aparcaments. Una de les raons per les quals les instal·lacions aniran al terme de Tírig és la disponibilitat de terrenys de propietat municipal i l'existència de camins oberts de fa segles. Les xifres actuals diuen que la inversió no superarà els 130 milions de pessetes, i és considerada com a molt baixa en comparació amb les despeses normals que comporta qualsevol iniciativa del departament, com les cases de la cultura o les instal·lacions esportives.

EMPAR FERRER I LLUIS FORNES THANATOS MY LOVE

DE LOUIS RENOFIS
AMB UNA OBERTURA DE RENE DE OBALDIA
ESCENOGRAFIA: MANUEL ZURIAGA I JOSEP SIMON
DIRECCIÓ: VICENT GENOVÉS

Funcions especials per a socis d'Acció Cultural del País Valencià, dies 31 de maig i 7 de juny a les 19 hores, descompte 50%. Descompte especial per a centres d'ensenyament mitjà.
Interessats telefoneu de 10,30 a 14 al 3323719

DEL 29 DE MAIG AL 9 DE JUNY

